

МИНИСТЕРСТВО ЗА МЕЖДУНАРОДНО РАЗВИТИЕ
КЪМ БРИТАНСКОТО ПОСОЛСТВО - СОФИЯ

ПРОГРАМА
НА ОБЩИНА СТАМБОЛОВО
ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Март 2005 г.

(Доп. декември 2007 г.)

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Въведение
2. Основна цел, специфични цели
3. Приоритети и принципи
4. Обхват
5. Източници
6. Очаквани резултати от изпълнението на програмата
7. Мерки
8. Наблюдение, оценка и актуализация
9. План за реализация на дейностите

Приложения:

1. Анализ на състоянието на околната среда /Фактическа част/
 - Стопанската дейност и въздействието ѝ върху околната среда
 - Качество на водите, въздуха и почвата
 - Управление на отпадъците
 - Природна среда и биоразнообразие
2. SWOT анализ

ВЪВЕДЕНИЕ

В резултат на глобализиращата се икономика всички общини в една или друга степен страдат от: замърсявания на въздуха, изчерпващи се природни източници, шум, нарушен ландшафт, намалено биоразнообразие, изчезване на зелените площи, струпвания на моторни превозни средства по пътищата и улиците на населените места, влошаване на човешкото здраве.

Може ли да се подобри околната среда и да се намалят масовите замърсители на природата?

Това е възможно, ако се създаде устойчива общинска политика и местни структури за подобряване на околната среда, повиши се капацитета и се подобрят възможностите на общинските специалисти, обезпечи се сътрудничеството с другите държавни структури, с местните организации и със съседните общини.

Община Стамболово си поставя амбициозната задача да подобри качеството на околната среда, като разработи мерки за недопускане на по-нататъшно ѝ замърсяване и запазване на биологичното разнообразие в района. Общината ще се стреми да осигурява условия за промяна на екологичната обстановка, за да се доближи максимално до европейските стандарти. За постигането на тази цел е необходимо да се използва радикално нов подход към природата и нейните обитатели.

Програмата за опазване на околната среда прилага комплексна система от административни и икономически мерки за регулиране екологичното поведение на стопанските субекти и населението в общината. Програмата цели да формира правилно екологично поведение на гражданите, селскостопанските производители и стопанските субекти, да осигури разумен баланс между административните и пазарно-ориентираните икономически регулатори, като в максимална степен използва представения интегриран подход за координация и взаимодействие на структури, ресурси и усилия.

Решаването на възникналите екологични проблеми ще се основава на принципите за устойчиво развитие, предотвратяване на замърсяванията, последващо отстраняване на възникналите вреди, прозрачност в процеса на вземане на решения, съхраняване на биоразнообразието и приоритетните местообитания за идните поколения и търсене на отговорност от замърсяващите околната среда граждани, производители и потребители.

Изграждането на информационна система за околна среда би позволило ефективното използване на съществуващата информация за извършване на оценка състоянието на средата и рисковете, свързани с екологията, за определяне на приоритетните проблеми и вземане на управленски решения, за разработване на програми и проекти и не на последно място за предоставяне на компетентна, своевременна и достоверна информация на населението на общината. Важно условие за ефективното функциониране на тази система е включването и на останалите местни и регионални структури имащи отношение към проблема околна среда и биоразнообразие.

Контролът върху състоянието на околната среда, ще се провежда въз основа на определените индикатори, съобразно данните от измерванията, които специализираните звена предоставят и регламентите на съществуващата нормативна база. Действащите механизми за координация на контрола, извършван от различните институции, професионалната подготовка и материално-техническа база, все още не дават възможност за провеждане на интегриран контрол върху замърсителите на околната среда, позволяващ своевременно предотвратяване на потенциалните екологични проблеми.

ОСНОВНАТА ЦЕЛ НА ОБЩИНАТА Е ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ НА МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ, ЧРЕЗ ОСИГУРЯВАНЕ НА БЛАГОПРИЯТНА ОКОЛНА СРЕДА И ЗАПАЗВАНЕ НА БОГАТАТА ПРИРОДА НА ОСНОВАТА НА УСТОЙЧИВОТО УПРАВЛЕНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА.

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

- I. ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТА НА НАСЕЛЕНИЕТО НА ОБЩИНАТА
- II. ЗАПАЗВАНЕ ЧИСТОТАТА НА ВОДИТЕ, ВЪЗДУХА И ПОЧВАТА, НАМИРАЩИ СЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНАТА
- III. ОПАЗВАНЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА БОГАТОТО БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ

ОСНОВНИ КРИТЕРИИ ПРИ РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРИОРИТЕТИТЕ

- Спазване принципите на устойчиво развитие¹
- Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве и околната среда;
- Предотвратяване и намаляване на риска за биологичното разнообразие;
- Намаляване на вредните последиствия върху компонентите на околната среда в резултат на природни процеси и явления;
- Оптимално използване на природни ресурси и енергия.

ПРИОРИТЕТИ

- Обединяване на наличните ресурси и потенциал за устойчиво местно развитие
- Интегриране на природозащитната дейност и икономическото развитие в общината и изграждане на публично-частни партньорства
- Подобряване чистотата на околната среда и публичност на планираните мерки
- Изграждане на ефективна и екологично съобразена инфраструктура
- Подобряване управлението на отпадъците
- Съхраняване на условията за опазване на биологичното разнообразие
- Повишена информираност и обучение

ОБХВАТ

- 1) Територията на община Стамболово
- 2) Секторен – пет ключови сектора: води, въздух, отпадъци, защита на природата и биоразнообразието
- 3) Времеви – 2005-2013

ПРИНЦИПИ:

- Демократичност
- Професионализъм
- Сътрудничество

¹ "Устойчиво развитие" е развитие, което отговаря на нуждите на настоящето, без да ограничава и нарушава способността и възможността на бъдещите поколения да посрещат своите собствени потребности.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

- Запазване на природните богатства, екологично чистата природа и биоразнообразие
- Предотвратяване замърсяването на средата, намаляване на риска за човешкото здраве, животинския и растителния свят
- Подобряване на качествения и количествения обхват на услугите за населението и бизнеса
- Развитие на екологосъобразни производства
- Развитие на ключови сектори на икономиката – туризъм и селско стопанство
- Нарастваща икономическа активност и намаляване на безработицата
- Подобряване на качеството и количествения обхват на услугите за населението в разглежданата област
- Създаване на нови работни места – временни и постоянни
- Подпомагане процеса на присъединяване на страната към Европейския съюз.

ИЗТОЧНИЦИ:

Практическата реализация на настоящата програма изисква значителни финансови ресурси. Усилията за тяхното обезпечаване се фокусират върху:

- Национален фонд за опазване на околната среда, Фонда за защитените територии, Държавен бюджет и Общински бюджет – основно за изграждане на инфраструктурни обекти в областта на третиране на битови и пречистване на отпадните води;
- Финансови средства на Европейския съюз – ISPA и LSIF /за големи инфраструктурни проекти/ , PHARE – Национална и Трансгранична програма, Европейските структурни фондове и др.;
- Привличане на външни инвестиции за екологични проекти в енергетиката, чрез прилагане на схемата “joint implementation” съгласно възможните по Рамковата конвенция за климатичните промени;
- Осигуряване на средства от международни финансови институции;
- Привличане на средства в рамките на междуправителствени споразумения в областта на околната среда и международни донорски програми и организации;
- Привличане на частни инвестиции за подобряване качеството на общинските услуги в областта на управлението на битовите отпадъци и чистотата на населените места, водоснабдяването, канализацията и пречистването на водите, чрез отдаване на концесии. Привличането на чужди инвестиции по тази схема е от ключово значение за общината с оглед подновяване на съществуващата и изграждане на нова инфраструктура, обезпечаваша чиста околна среда.

Фиг.1. Интегриран подход в управлението на околна среда и водите

МЕРКИ

Планираните мерки се насочват главно за изграждане на екологосъобразна инфраструктура, ефективно управление на отпадъците, запазване на биоразнообразието, подобряване на информираността, контрола и услугите за граждани и фирми с цел оптимизиране на общата екологична обстановка в общината.

Приоритет 1: Обединяване на наличните ресурси и потенциал за устойчиво местно развитие

Мерки:

Съгласно разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие, Закона за защитените територии и другите специални закони, община Стамболово в партньорство с Министерството на околната среда и водите, Министерството на земеделието и горите, с физическите и юридическите лица - собствениците и ползвателите на гори, земи и водни площи, включени в Националната екологична мрежа, осъществяват тяхното стопанисване и охрана. Тази политика изисква координация и съгласуване на усилията на национално, регионално и местно ниво и подобряване обмена на информацията между различните нива.

Друг важен момент в стратегическото развитие е изграждащата се мрежа от защитени зони райони в ЕС, каквато е **Натура 2000**, където ударенията се поставят върху осигуряването на подходящо екологично, икономическо и социално бъдещо управление. Натура 2000 цели да спре намаляването на биоразнообразието в рамките на Европейския съюз до 2010 г., като то се интегрира във всички икономически сектори, като: земеделие, риболов, транспорт, както и в политическите инструменти като задължения към околната среда, еко-марките и др. Особено важно изискване е да се реализират необходимите мерки, които да осигурят оцеляването на застрашените видове и хабитатите, включени в две основни директиви на ЕС – Директива за птиците и Директива за хабитатите.

Подобряване качеството на подготвяните проекти, за да могат да бъдат предлагани пред донори и кредитори конкурентни проекти.

Подобряване капацитета на общината за привличане на частни инвестиции в областта на комуналните услуги.

Обединяване на усилията със съседни общини, за решаване на общи проблеми свързани с подобряване на екологичната обстановка и околната среда.

Подготовка за кандидатстване по линия на ФАР – Трансгранично сътрудничество и Интеррег с Гърция и Турция на проекти за изграждане на пречиствателни станции за отпадъчни води.

Планиране на дейности за подобряване качеството на въздуха, управлението на отпадъците, качеството на водите, защита на природата, контрол на промишленото замърсяване и управлението на риска.

Съчетаване на изискванията за опазване на околната среда, реструктуриране на икономиката и развитие на пазарното селско стопанство.

Развитие на туристическите услуги в съответствие с екологичните изисквания и на базата на природните ресурси.

Приоритет 2: Интегриране на природозащитната дейност, икономическото развитие в общината и изграждане на публично-частни партньорства

Мерки:

Пълно интегриране на политиката по околната среда в секторните политики, чрез отчитане на екологичните изисквания при планирането на общинските инициативи, свързани с развитието на икономиката и подкрепата на МСП.

Изпълнение на одобрените от МОСВ програми за намаляване и отстраняване на щетите върху околната среда от минали действия или бездействия на предприятията до момента на тяхната приватизация.

Съдействие на специализираните органи за монтиране на апаратура за контрол на емисиите от производствената дейност.

Координация на усилията между местните власти и контролните органи, отчитащи екологичните параметри на околната среда, намиращи се на различно подчинение.

Създаване на подготвени кадри в общината за контролиране на екологичната обстановка в региона и набелязване на мерки за нейното опазване и съхранение.

Обучение на местни екипи по въпросите свързани с управлението и опазването на околната среда, многофункционалното управление на горите и горските ресурси и развитието на екологосъобразни селскостопански производства и услуги.

Максимално използване възможностите на НПО да участват и да подпомагат контролната дейност на общината и реализацията на планираните дейности.

Въвличане на обществеността при осъществяването на мониторинга и активното им сътрудничество в реализацията на мерките насочени към опазване на природната среда и биоразнообразието.

Подобряване сътрудничеството и изграждане на устойчиви партньорски връзки и трансгранични политики с компетентните власти на съседните държави с оглед координация и обединяване на усилията за мониторинг и контрол в граничните райони и обекти.

Използване потенциала на местното население при решаването на екологични проблеми, чрез подобряване на обучението и повишаване на обществената култура, съзнание и гражданска активност.

Общината ще полага усилия за разширяване на партньорствата с НПО и обществеността в следните основни направления :

- Подобряване и разширяване на условията за участие на НПО в процеса на вземане на решения за опазване на околната среда съгласно изискванията на нормативната уредба.
- Провеждане на информационни кампании и издаване на подходящи печатни материали.
- Информирание чрез медиите за политиката на общината, за конкретни резултати от реализираните мерки, за предстоящи събития, в т.ч. провеждане и на регулярни пресконференции с журналисти и срещи с НПО.
- Издаване на специализирани информационни материали, бюлетини и ръководства.
- Максимално мобилизиране и координация на финансовите ресурси от вътрешни и външни източници за финансиране на екологични проекти.

Приоритет 3: Подобряване чистотата на околната среда и публичност на планираните мерки

Мерки:

Укрепване на местния административен и институционален капацитет за използване на присъединителните и структурните фондове на ЕС, за подобряване чистотата и опазването на околната среда.

Възлагане и извършване на проучвания с цел набавяне на необходимата информация за състоянието на почвите, въздуха и водите.

Прозрачността на действията е целенасочена политика на местната власт особено в областта на "околната среда". Предвиждат се целенасочени мерки за привличане на населението и неправителствените организации, като важен партньор за реализация на местната политика в областта на околната среда и биоразнообразието. В краткосрочен план е предвидено информирането на обществеността по проблемите на околната среда, достъп до актуална информация, представяща екологичната обстановка в общината и обществено обсъждане на възникнали екологични проблеми.

Планира се продължаването на инициативата на общината при разработката, оценката и актуализацията на Общинската програма за опазване на околната среда да се привличат представители на местната общност в процеса на планиране и контрол.

Подобряване контролната дейност на общината за спазване на екологичното законодателство в три аспекта: превантивен контрол /планиране, информиране и профилактика/; текущ контрол /постоянно или периодично наблюдение както на състоянието на компонентите на околната среда, така и на потенциалните източници на замърсяване и увреждане на околната среда/; последващ контрол /за спазване изпълнението на издадените разрешителни, предписания, решения по ОВОС, мерки от различни планове за управление и т.н./.

Спазване на физико-химичните и биологичните показатели, залегнали в българското законодателство.

Изграждане на обществено-частни партньорства за привличане на частни инвестиции в сектора.

Увеличаване, обновяване и опазване на съществуващите зелени площи в общината.

Приоритет 4: Изграждане на ефективна и екологично съобразена инфраструктура

Мерки:

Подобряване ефективността на "Вик" услугите и повишаване на качеството им.

Подобряване на техническото състояние "Вик" системите и нивото на управление на общинското дружество и разширяване на контактите с регионалното "Вик" дружество.

Подмяна на амортизираната канализационна мрежа и изграждане на нова, особено в населените места, които се намират в близост до чувствителни екосистеми и защитени територии.

Критериите за подбор на приоритетни инвестиционни проекти в областта на водоснабдяването са:

- водоснабдеността на съответното населено място;
- режима на водоподаване;
- качеството на питейната вода в населеното място.

Изграждане на пречиствателни станции за отпадни води /ПСОВ/ в селата: Долно Черковище, Рабово, Бял кладенец, Светослав, Голобрадово, Силен и Балкан.

Изграждане и поддържане на Разсадник за традиционни дървесни видове – с. Маджари;

Залесяване на крайречните хабитати и възстановяване на приоритетни местообитания. За общината такива са крайречните гори, горите от космат дъб (*Quercus pubescens*).

При възстановяване на крайречните гори да се използва посадъчен материал с местен произход..

Увеличаване площта на възстановените приоритетни местообитания (крайречни гори) средно по 10 дка на година.

Изграждане на съвременни пречиствателни станции за питейни води в селата: Рабово, Бял кладенец, Светослав, Голобрадово, Силен и Балкан.

Обновяване на съществуващата пречиствателна станция за питейни води в с. Долно Черковище.

Поетапна подготовка на проектите, планирани в програмата за изграждане на общинските обекти.

Осигуряване на пречистването на 50% от отпадъчните води от производствената и селскостопанската дейност.

Разработване на общински аварийен план за действие при превишаване на критичните прагове на замърсяване на атмосферния въздух.

Подобряване ефективността на “ВиК” услугите и повишаване на тяхното качество.

Подобряване техническото състояние на “ВиК” системите, нивото на управление на общинското дружество и координация на усилията с ВиК - Хасково.

Да се възстановят и изградят напоителни съоръжения за около 40 % от обработваемата земеделска земя в общината.

Подобряване на информационната система за водните ресурси на базата на ГИС.

Разширяване на съществуващата и изграждане на нова канализационна мрежа в населените места и подмяна на амортизираната мрежа.

Почистване и укрепване на бреговете на реките, езерата и язовирите.

Приоритет 5: Подобряване управлението на отпадъците²

Мерки:

Постепенно въвеждане на схеми за разделно събиране на отпадъците.

Повишаване обема на събираните за целите на рециклирането отпадъци.

Увеличаване на видовете отпадъци, събирани с цел рециклиране и повторна употреба.

Изграждане на мощности за рециклиране на отпадъци (вкл. центрове за разкомплектоване на стари автомобили).

Изграждане /включване/ в системата за събиране на отработените масла, акумулатори и автомобилни гуми.

Внедряване на система за събиране и преработване на пластмасови отпадъци.

Въвеждане на система за третиране на излезли от употреба битови домакински електроуреди и електронна техника

Битови отпадъци

Подобряване на организацията и осъвременяване на техниката за събиране и транспортиране на отпадъците в общината.

Прилагане на съвременни многофункционални системи за събиране на отпадъци, в зависимост от влиянието на различни фактори, като интензивност на застрояването, количество на образуваните отпадъци и транспортно-комуникационните планове.

Подмяна на амортизираните съдове и въвеждане на съвременни съдове за разделно събиране на отпадъци и съвременна специализирана техника за транспортирането им.

² **Законът за управление на отпадъците** урежда екологосъобразното управление на отпадъците като съвкупност от права и задължения, решения, действия и дейности, свързани с образуването и третирането им, както и формите на контрол върху тези дейности. С този закон се определят и изискванията към продуктите, които в процеса на тяхното производство или след крайната им употреба образуват опасни или масово разпространени отпадъци. Този закон се прилага за: битовите отпадъци; производствените отпадъци; строителните отпадъци; опасните отпадъци.

Управлението на отпадъците на общинско ниво се осъществява с цел да се предотврати, намали или ограничи вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Лицата, при чиято дейност се образуват и/или третират отпадъци, предприемат мерки, които целят предотвратяване или намаляване на количеството и опасните свойства на образуваните отпадъци чрез:

- а) разработване и прилагане на съвременни екологосъобразни технологии, които пестят използването на първични природни ресурси;
- б) техническо разработване и пускане на пазара на продукти, проектирани така, че тяхното производство, употреба и обезвреждане да не увеличават количествата или опасните свойства на отпадъците и рисковете от замърсяване с тях или това въздействие да бъде максимално ограничено;
- в) разработване на подходящи методи за крайно обезвреждане на опасните вещества, съдържащи се в отпадъците, предназначени за оползотворяване;

Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на **Закона за управление на отпадъците** и наредбата по чл. 19.

Програмите за управление на дейностите по отпадъците предвиждат мерки за постигане на следните цели:

- 1) намаляване или ограничаване образуването на отпадъци, както и на степента на тяхната опасност;
- 2) рециклиране, регенериране или други форми на оползотворяване;
- 3) екологосъобразно обезвреждане;
- 4) почистване на старите замърсявания с отпадъци.

Програмата за управление на дейностите по отпадъците се разработват и изпълняват от:

1. Кмета на общината за територията на съответната община;
2. Лицата, извършващи дейности с отпадъци, за които се изисква издаване на разрешение по чл. 37;
3. Лицата, при чиято дейност се образуват:
 - а) производствени отпадъци, които не притежават опасни свойства и по общо количество надвишават 1 м³ или 1000 кг в денонощие;
 - б) опасни отпадъци;
 - в) строителни отпадъци, които по общо количество надвишават 10 м³ в денонощие;

Оптимизиране честотата на събиране и маршрутите:

- за битови отпадъци;
- за производствени и опасни отпадъци.

Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците, чрез изграждане на мрежа за домашно компостиране и компостни центрове в населените места, в които се изхвърлят голямо количество органични отпадъци.

Ликвидиране на стари замърсявания с битови отпадъци и нерегламентирани сметища в селата.

Производствени и опасни отпадъци

Осигуряване на необходимите механизми, мерки и средства за обезвреждане на производствените и опасни отпадъци на територията на общината, като се отчитат най-добрите възможности и технологии

Редуциране на обема на депонираните отпадъци за сметка на разширеното прилагане на рециклирането и вторичната преработка на отпадъците за тяхното екологично оползотворяване.

Намаляване риска от стари замърсявания с отпадъци, чрез закриване на неконтролираните депа и сметища, които не могат да бъдат приспособени към съвременните изисквания за опазване на околната среда

Провеждането на комплексен и системен мониторинг за управление на отпадъците, се извършва въз основата на разработената общинска Програма за управление на дейностите по отпадъците, която се разработва за продължителен период, който надхвърля 3 години и се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия.

Приоритет 6: Подобряване на условията за опазване на биологичното разнообразие³

³ **Законът за биологичното разнообразие** урежда отношенията между държавата, общините, юридическите и физическите лица по опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в Република България. Този закон цели:

1. опазването на представителни за Република България и за Европа типове природни местообитания и местообитания на застрашени, редки и ендемични растителни и животински видове в рамките на Национална екологична мрежа;
2. опазването на защитените растителни и животински видове от флората и фауната на Република България, както и на тези, които са обект на ползване и търговия;
3. опазването на генетичните ресурси и разнообразието на растителни и животински видове извън естествената им среда;
4. регулиране на въвеждането на неместни и повторното въвеждане на местни растителни и животински видове в природата;
5. регулиране на търговията с екземпляри от застрашени видове от дивата флора и фауна;
6. опазването на вековни и забележителни дървета.

Министерството на земеделието и горите, Министерството на регионалното развитие и благоустройството и другите държавни органи и техните подразделения, както и общините, в сферата на своята компетентност:

1. осъществяват дейности по опазване на биологичното разнообразие;
2. интегрират опазването на биологичното разнообразие и устойчивото управление на биологичните ресурси във всички планове, проекти, програми, политики и стратегии в съответния сектор, като включват в тях преди всичко дейности по опазване на биологичното разнообразие, в съответствие с приоритетите на този закон, на Националната стратегия и на Националния план за опазване на биологичното разнообразие;
3. разработват и внедряват планове за управление на защитени зони и планове за действие за приоритетни растителни и животински видове;
4. сътрудничат с други компетентни органи, когато дейностите имат взаимосвързани или натрупани ефекти върху биологичното разнообразие или когато тяхната компетентност засяга един и същ обект или територия;

Мерки:

Съдействие на оторизираните органи за поетапно реализиране на приоритетни възстановителни и поддържащи дейности от приетите национални планове за управление на защитената местност "Големия сипей" и плановете за опазване на застрашените животински и растителни видове.

Разработване и приемане на съвместни планове за управление на защитените територии, влизаци в границата на общината, както и други приоритетни обекти от мрежата на защитените територии, установяване на типовете местообитания, както и местообитанията на избрани по критериите на европейските директиви растителни и животински видове за целите на общоевропейската екологична мрежа НАТУРА 2000.

Реализацията на горепосочените цели и задачи, ще се осъществява в процес на постоянен диалог и консултации с обществеността и чрез широко привличане на неправителствените организации при реализацията на мерките, особено в областта на биоразнообразието и подобряване чистотата на населените места.

Сдействие и предприемане на мерки за съхраняване, укрепване и възстановяване на ключови екосистеми, местообитания, видове и на генетичните им ресурси.

Осигуряване на условия за устойчиво ползване на биологичните ресурси.

Изграждане на регионална екологична мрежа, включваща съседните общини: Маджарово, Кърджали, Крумовград, Минерални бани, Любимец и Хасково, която да осигури благоприятен природозащитен статус на видовете, местата с национална и международна значимост, както и на екосистемите, местообитанията и ландшафтите в района.

Опазване чрез интегриране в цялостен комплекс на най-значимите от природозащитна гледна точка места - райони на срещане на застрашени видове, представителни екосистеми, характерни участъци от основните типове местообитания и ландшафти.

Осигуряване на достатъчни по площ и качество естествени убежища, зони за хранене, почивка, размножаване за организмите, обитаващи извън мрежата.

Осигуряване на възможност за придвижване и обмен на индивиди, популации и генетичен материал на максимално голяма територия.

Обезпечаване връзката на природните системи на България със съответните райони на Гърция и Турция и включването на тези системи в една обща мрежа от природни територии.

Осигуряване на по-добра жизнена среда на местното население и изгоди от природосъобразни дейности, с оглед постигане устойчивост на природозащитата.

Създаване на планове за управление на защитените територии (междубщински, общински и трансгранични).

-
5. организират отраслови системи за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие и на защитените зони и създават бази от данни и географски информационни системи за характеристиките им, като предоставят на Министерството на околната среда и водите информация, съгласувана по вид и период на представяне;
 6. финансират приоритетно научни изследвания и дейности, свързани с опазване на биологичното разнообразие и устойчивото управление на биологичните ресурси;
 7. използват резултатите от проучването на биологичното разнообразие при изготвянето на планове, проекти, програми и политики в сектора или между секторите;
 8. контролират дейността на собствениците или ползвателите на земи, гори и водни площи, включени в Националната екологична мрежа;
 9. санкционират нарушители в предвидените в този закон случаи;

осъществяват международно сътрудничество по въпроси от обща загриженост, свързани с опазване на биологичното разнообразие и защитените зони.

Използване на образователни и разяснителни програми за информиране и просвета на обществеността за значението на защитените територии и биоразнообразието за България и Европа.

Развитието на институциите и административния капацитет по места се определят като важна предпоставка за прилагане на законодателството и подобряването на екологичната среда в региона. Институционалното изграждане и увеличаването на местните ресурси и капацитет се предвижда да се развие в няколко посоки:

- засилване и подобряване на координацията между различните институции и ведомства, по вертикала и хоризонтала;
- обучение на служителите от общината и представителите на местната общност по прилагане изискванията на новото екологично законодателство, разработването на програми и проекти.
- оптимизиране и ясно разграничение на функциите, на съществуващите административни структури на местно, регионално и централно ниво по прилагане на съответното законодателство и разпределяне на ангажиментите.

Привличане на местното население за опазване на ЗТ, чрез създаване на условия за развитие на екологосъобразен поминък и подкрепа на екотуризма.

За осигуряване на връзките между защитените зони в плановете и проектите се включват мерки и дейности за опазване на елементите на ландшафта, които въз основа на своята линейна и непрекъсната структура или свързваща функция са значими за миграцията, географското разпространение и генетичния обмен в растителните и животинските популации и видове.

Приоритет 7: Повишена информираност и обучение

Мерки:

Провеждане на програми за обучение с цел укрепване на местния капацитет на общностите по отношение на източниците на замърсявания, събирането и рециклирането на промишлените отпадъци и опаковките, предотвратяването на промишлените аварии, контрола върху замърсяванията, защита на природата, биоразнообразието и др.

Изграждане на необходимия административен капацитет в общината за прилагане на екологичното законодателство и провеждане на дългосрочни обучителни програми.

Повишена информираност на местното население за състоянието на околната среда и биоразнообразието в районите със специален режим.

Информирание и привличане на обществеността и НПО за решаване на проблемите, свързани с опазването на околната среда.

Разширяване на системата за мониторинг на биоразнообразието и защитените територии, чрез:

- създаване и развитие на база от данни за основните компоненти на околната среда;
- разработка и внедряване на програмни пакети за поддържане на базата данни, статистически оценки, анализи и прогнози;
- Използване на съвременните технологии на база ГИС за визуализиране и анализ на екологичната информация;
- Развитие на информационната база на Екологичния кадастър.

НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И АКТУАЛИЗАЦИЯ

Оценката на напредъка в осъществяването на генералните и специфични цели, залегнали в Програмата е една от важните фази в нейната реализация. Този етап в стратегическото планиране до голяма степен обуславя и ефективното реализиране на мониторинга. Наблюдението е важно, тъй като то позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен, или ако условията се изменят. Важно е освен констативния характер на оценката, тя да се представя и пред обществеността за да се запознае местното население с проблемите, с планираните инициативи и главно с напредъка в постигането на генералните цели. По този начин гражданите ще могат да видят грижата на общината да мобилизира наличните ресурси и да предприема инициативи за подобряване условията на живот и за постигане на общите цели.

За да може да се упражнява ефективно **мониторинга** (наблюдение, анализ и контрол) на изпълнението на Програмата за опазване на околната среда и водите и да се оценяват постигнатите резултати спрямо поставените цели, ще използваме набор от показатели, които да измерват нивото на постигнатите успехи. Мониторингът ще осигури обратната информация, която ще ни помогне да отчетем успеха или неуспеха на плановия документ.

За реализацията на наблюдението, оценката и мониторинга ще въведем:

Индикатори за мониторинга

При реализацията на стратегията ще се наблюдават следните индикатори и измерените от тях резултати:

- **Околна среда**
 - Състояние на ландшафта /настъпила промяна, причини/
 - Опазване на защитените територии /посещения, мерки, сътрудничество с РИОСВ и др. местни организации/
 - Урбанизация /ново жилищно строителство, туристически, промишлени, селскостопански и инфраструктурни обекти/
 - % отпадни води, подложени на първично и вторично пречистване
 - % на домакинствата /фирмите, обслужвани от новите или подобрените системи за водоснабдяване
 - Намаляване на замърсяванията и подобряване степента на екологичното съответствие
 - Брой реализирани екологични проекти
 - Брой създадени работни места при реализация на екологични проекти
 - Възникнали конкретни екологични проблеми
 - Брой решени екологични проблеми
 - Дка изградени зелени площи
 - Дка обновени зелени площи
 - Чистота /замърсеност/ на въздуха по показатели
 - Степен на замърсеност на почвените води
 - Степен на замърсеност на реките и водоемите
 - Замърсеност на почвата /показатели/
 - Дка залесени нови територии
 - Дка изсечени гори
 - Дка обновени гори
 - Шум и вибрации над допустимите норми

- **Промисленост и селско стопанство**
 - Техническа експлоатация и технологии на природните богатства – минерали, варовик, инертни материали, пясък, чакъл, глина и др.
 - Въведени нови технологии намаляващи замърсителите на природната среда
 - Използвани биотехнологии в селското стопанство, преработващата и други сектори на икономиката
 - Построени пречиствателни станции за отпадни води, състояние и капацитет на съществуващите
 - Построени /обновени/ пречиствателни станции за обработка и пречистване на питейни води, състояние и капацитет на съществуващите
 - Построени /обновени/ пречиствателни станции за преработка на промишлени отпадъци
 - Дка рехабилитирана замърсена площ
 - Брой фирми, въвели екосъобразни технологии
 - Нови услуги по отрасли

- **Развитие на туризма**
 - Състояние на социалното и културно наследство
 - Брой създадена или подобрена леглова база
 - Изградени нови туристически обекти /хотели и ресторанти/
 - Открити нови къщи за гости
 - Посещения на защитените територии

- **Селско стопанство**
 - Процент на използвана земеделска площ
 - Производство на селскостопанска продукция за туризма
 - Биопроизводства и съвременни технологии
 - Развитие на алтернативно земеделие
 - Дка замърсени земеделски площи
 - Дка рехабилитирана земеделска земя

- **Транспорт и транспортна инфраструктура**
 - Км построени пътища
 - Км обновени пътища
 - Инсталирани нови системи за безопасност, сигнални и съобщителни системи
 - Брой новопостроени мостове
 - Степен на завършване на строящата се пътна мрежа /в %/
 - Намаляване времетраенето на пътуването
 - Подобряване на достъпа до конкретни населени места
 - Движение по пътищата /натовареност/
 - Екологично въздействие на МПС (увеличаване или намаляване на замърсеността)

- **Водоснабдяване и канализация**
 - Обем на инвестициите във водоснабдителната и канализационната мрежа
 - Км изградена водопреносна мрежа
 - Км рехабилитирана водопроводна мрежа
 - Капацитет на изградените водоизточници
 - Капацитет на рехабилитираните водоизточници
 - Изградени пречиствателни станции за питейни води
 - Процент на жителите с режим на водоснабдяване
 - Брой изградени пречиствателни станции за отпадни води
 - Км канализационни мрежи

- Км рехабилитирана канализационна мрежа
 - Брой изградени помпени станции
 - Брой рехабилитирани помпени станции
 - Км новоизградени напоителни системи
 - Км рехабилитирани напоителни системи
 - Км съществуващи напоителни системи
 - Дка напоявани площи
- **Управление на отпадъците**
 - Промислени отпадъци по сектори, технологична преработка, съхранение и депониране
 - Обем и преработка на строителните отпадъци
 - Наличие /отсъствие/ на опасните отпадъци
 - Мощности за събиране на отпадъците или рециклиране
 - Депониране на твърдите битови отпадъци
 - Обслужени домакинства по събиране на твърдите битови отпадъци
- **Биоразнообразие**
 - Брой реализирани местни природозащитни инициативи
 - Брой реализирани партньорски проекти
 - Брой организирани обучителни и квалификационни курсове и семинари
 - Брой публични обсъждания
 - Издадени и разпространени информационни материали
 - Брой съществуващи растителни видове
 - Брой съществуващи животински видове.

При реализацията на наблюдението и контрола на околната среда главна роля играе Кмета на общината, както при големи промишлени замърсявания, така и при възникнали природни бедствия и аварии.

При наличие на отпадъци на територията на общината се уведомява кмета, който предприема действия или сезира наетата от общината фирма за обезвреждане на отпадъците. При възникване на по-големи замърсявания се организира съвместно със засегнатите общини обезвреждането на отпадъците на регионален принцип.

Третирането и транспортирането на отпадъците от строителните площадки и при разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения се извършват от притежателите на отпадъците, от изпълнителя на строителството или разрушаването или от друго лице въз основа на писмен договор. В тези случаи Кметът на общината определя маршрута за транспортиране на отпадъците и инсталацията/съоръжението за третирането им.

Общинският съвет е приел Наредба с която определя условията и реда за изхвърлянето, събирането, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови, строителни и масово разпространени отпадъци на своя територия, разработени съгласно изискванията на този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Контрол по управлението на отпадъците

Кметът на общината съгласно нормативната уредба контролира:

- дейностите, свързани с образуване, събиране, включително разделното, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на битови и строителни отпадъци;
- дейностите по депониране на производствени и опасни отпадъци и изпълнението на програмите за тяхното управление;
- спазването на други изисквания, определени с наредбата по чл. 19.

Кметът на общината следи и контролира закриването, рекултивацията на терените и последващия мониторинг на депата, намиращи се на територията на общината.

АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА /ФАКТИЧЕСКА ЧАСТ/

Благоприятно се отразява на чистотата на околната среда в община Стамболово:

- Липсата на големи промишлени производства;
- Намалената гъстота на населението, особено в югозападната периферия на общината;
- Намалената стопанска дейност и рязкото свиване обема на животновъдството през последните години.
- Организираното сметосъбиране във всички населени места на общината.

Всичко това води до липса на сериозни промишлени и битови замърсители и съдейства за превръщането на общината в екологично чист район.

Съхранената околна среда и нейната незамърсеност от битови, промишлени, селскостопански, строителни и всякакъв вид други отпадъци се дължи основно на икономическата криза и процесите на реструктуриране на основните сектори, а не на предприеманите мерки от местните и държавните институции. Новата социално-икономическа среда и предстоящото присъединяване към ЕС, изискват нова политика и нови мерки за подобряване на екологичната обстановка в общината.

Община Стамболово е разположена на територията на Област Хасково и е с площ от 276 кв. км. Намира се в североизточната част на Източните Родопи и отстои на 22 км. от Областния център. Населението на общината по настоящ адрес наброява 6212 души.

Общината се състои от 26 населени места. Релефът на Община Стамболово е пресечен, полупланински. На нейната територия са разположени над 200 микроязовира. По поречието на р."Арда" се намират най-плодородните земеделски земи. Делът на обработваемата земя представлява 67,2% от общата територия на общината.

Демографска информация

Приблизителната възрастова структура на населението в община Стамболово е:

Възрастова група	%
0 - 5 години	4,84
6 - 12 години	7,54
12 - 18 години	7,17
18 - 29 години	14,44
30 - 45 години	19,64
46 - 59 години	16,20
60 - 75 години	21,90
над 76 години	8,28

Високият процент на раждаемост в общината - 9,3% надвишава средния за Област Хасково и страната. Масовата вътрешна миграция, емиграцията в Турция и най-високият процент смъртност в областта - 19%, води до отрицателен естествен прираст за 2003 г. той е - (-35) и обезлюдяване на голяма част от малките населени места. Висок е и процентът на безработица, който варира през последната година от 21% до 24%. Този процент се увеличава особено през

зимата, тъй като местното население има сезонна заетост /главно в тютюнопроизводството/ и висок ръст на скрита безработица.

Съществен момент в демографското развитие на общината през последните 15 години е интензивната миграция и емиграция. Усилията са насочени за преодоляване на причинните пораждатели тези тенденции за привличане на инвестиции, запазване на съществуващите и разкриване на нови работни места, благоустрояването на населените места и изграждането на съвременна инфраструктура.

Съществуват макар и малко някои нерешени проблеми при опазването на околната среда, които представляват потенциален риск за здравето на хората и създават ежедневни битови неудобства за населението в някои населени места на общината. Част от водите на р."Арда" и по-малките рекички имат известна степен на замърсяване, което е в резултат на липсата на съвременни пречиствателни станции за битови и промишлени отпадъчни води, които идват главно от района на Кърджали. Въвеждането на системи за разделно събиране, последващата повторната употреба и рециклирането на отпадъците от бита, селскостопанското производство и животновъдството изисква нови технологии и сериозни инвестиции с които общината все още не разполага.

Липсват актуални данни и надеждна информация, които да са достатъчни за рационалното управление на околната среда. Необходимо е провеждането на системни и добре планирани изследвания, насочени към определяне на трайните въздействия, на основните замърсители и отпадъците, както и извършването на химически анализи на почва, вода и въздух. Това налага разработването и въвеждането на унифицирани методи и критерии за измерване и оценка на факторите на въздействие и в населените места, които нямат големи промишлени замърсители. За адекватното управление и постигането на оптимално състояние на околната среда са необходими: провеждането на замервания и изследвания в областта на съществуващите и дори въведените нови технологии. Това ще показва ефективността на новите технологии, които не са вредни за околната среда и човешкото здраве, ще привлича интереса на стопанските субекти към тях и ще съдейства за преференциалното им внедряване в различните сектори на производството и потреблението.

Стопанската дейност и въздействието ѝ върху околната среда

Селското стопанство е традиционен отрасъл в община Стамболово. Основна селскостопанска култура, която се отглежда от местното население е тютюна. В голяма степен е застъпено лозарството, зеленчукопроизводството и животновъдството. Общата площ на лозовите масиви е 8 400 декара, концентрирани основно в землищата на селата Стамболово, Царева поляна, Тънково и Малък извор. Лозарството и винопроизводството са традиционни за този край. Откритите в района тракийски шарапани са доказателство за традициите във винопроизводството от древността.

Промислеността е представена от няколко малки производствени единици. Това са: Избата за отлежаване и бутилиране на вино, находяща се в с.Стамболово; мандрите в селата: Голям Извор, Долно Черковище и Стамболово; колбасарски цех в с.Кралево и консервен цех в с.Царева поляна. В процес на изграждане е фабрика за съхранение, ферментация и манипулация на тютюн в с. Гледка, където ще се ангажира местна работна ръка от около 350 човека. В Стамболово се строи и втора винарска изба. По поречието на река Арда (с.Долно Черковище) се изгражда туристически комплекс, където се очаква откриването на нови работни места и предоставянето на нови туристически услуги за гостите на общината.

Качество на водите, въздуха и почвата

Речният басейн се определя като основна единица за съвместно управление на повърхностни и подземни води от държавните и общинските структури по количество и качество за постигане на устойчиво водоползване и опазване на водите и водните екосистеми;

Програмата залага спазването на принципа на солидарността и обществения интерес чрез осигуряване на сътрудничество на всички нива на управление: държавна администрация, общинска администрация, водоползватели и екологични организации;

В програмата е залегнало основното разбиране, че "замърсителят плаща", въведени са и други икономически регулатори за екологосъобразното използване и опазването на водите.

Питейното водоснабдяване в община Стамболово се осъществява от подземни и повърхностни водоизточници. Мнозинството от тях (около 35%) са малки водоизточници. Водите на територията на община Стамболово се управляват от ВиК Хасково, Басейнова дирекция – Пловдив, община Стамболово, "Стамболово" ЕООД, Енергоразпределение – Пловдив, РИОКОЗ - Хасково и др. Производственият и санитарен контрол по химичните, микробиологичните и радиологичните показатели на питейните води се извършват съответно от ВиК Хасково и "Стамболово" ЕООД .

Контролът върху качеството на водите се осъществява от РИОСВ – Хасково и РИОКОЗ – Хасково.

Природният състав на водите варира в широки граници по отношение на твърдост, флуорен и йоден дефицит, което обуславя необходимостта от постоянство в провежданите профилактични мероприятия. Незначителни са отклоненията в показателите: амоняк, нитрати, окисляемост и фосфати. Природно обусловено е наднорменото съдържание на манган в питейните води, който силно влошава органолептичните показатели, а това води до големи загуби за поддръжка на водопроводните съоръжения.

Сравнително малко е наличната информация за съдържание на пестициди в повърхностните и подземните води. Липсва и готовност за текущо анализиране на замърсяванията. Специализираните институции като: НЦХМЕХ, Изпълнителната агенция по околна среда, Регионалните инспекции в страната /РИОКОЗ/ и Централната лаборатория за контрол на пестициди, нитрати, тежки метали и торове към Националната служба за растителна защита не следят текущо качеството на водите, а се отзовават при възникнал проблем. В подобни случаи се увеличава риска от нерегистрирани огнища на замърсяване поради некомпетентността на местното население, слабото познаване на нормативната уредба и процедурите за контрол над качеството на околната среда. Проблемът е изключително важен поради способността на редица пестициди да персистират с години в околната среда. Връщането на земите, влизащи в санитарно-охранителните зони на питейните водоизточници и неправилното използване на пестицидните препарати създават реална опасност за бъдещо замърсяване на водните басейни.

Законът за водите урежда собствеността и управлението на водите на територията на Република България като общонационален неделим природен ресурс и собствеността на водностанските системи и съоръжения.

Законът има за цел да осигури единно и балансирано управление на водите в интерес на обществото, защита на здравето на населението и устойчивото развитие на общината чрез: комплексно, многократно и ефективно използване на водните ресурси; развитие и опазване на водните ресурси за задоволяване потребностите от вода на сегашните и на бъдещите поколения; възстановяване качеството на водите и опазването им от замърсяване, изтощаване и други неблагоприятни въздействия върху техния режим; съхраняване и опазване на водните екосистеми и свързаните с тях компоненти на околната среда; насърчаване на организираното

използване на водите; предотвратяване или ликвидиране на последиците от вредното въздействие на водите.

Съгласно Закон за водите, води на територията на страната са:

1. повърхностните води и водите на устията на реките;
2. подземните, включително минералните води.

Уредбата на отношенията, свързани със собствеността върху водите, водните обекти и водностопанските системи и съоръжения, се основава на принципите за: обществената значимост на водата като ценен природен ресурс, многоцелевото използване на водите и водните обекти с оглед задоволяване на стопански интереси без вреда за обществените интереси и за съществуващи права, закрилата на правото на собственост върху водите, водните обекти и водностопанските системи и съоръжения, доколкото с упражняването ѝ не се уврежда целостта и единството на хидроложкия цикъл и на природната водна система, упражняването на правото на собственост така, че да не се нарушава технологичното единство на водностопанската система.

Политиката, свързана с дейностите по експлоатация, изграждане, реконструкция и модернизация на водностопански системи и съоръжения - общинска собственост, се осъществява от Кмета на общината.

Водоснабдителната система в общината включва следните по-големи съоръжения:

- 140 км. водопроводна мрежа в населените места;
- 90 км. водопроводи извън населените места;
- 1 пречиствателна станция за питейни води;
- 1 бр. питейни резервоари;
- 1 бр. водоснабдителна помпена станция;

Полезното използваната вода е около 80 л/ж/ден, с тенденция за намаляване, поради нарастване цената на водата и повишаване точността на измерването.

Загубите на питейна вода са около 20 %. За периода от 1999 г. до 2003 год. относителният дял на полезно използваната вода по старите водопроводи е намалял от 83% на 70,5%. Подадените за 2003 г. води са – 102 хил.куб.м., а доставената вода е 72 хил.куб.м. Това се дължи основно на следните причини:

- Амортизирана водопроводна мрежа. Около 40 % от тръбите са от азбестоцимен, които са в експлоатация повече от 20 год.
- Не е оптимизирано нивото на управление на водоснабдителните системи, тъй като на територията на общината те се управляват от ВиК Хасково и "Стамболово" ЕООД..
- Намалял е обема на полезно използваната питейна вода за промишлени нужди, поради намалялата производствена дейност.
- Има пропуски при отчитането и измерването на подаваната вода от различните водни дружества.

Изградената през последните години нова преносна мрежа за питейна вода намалява в голяма степен загубите на вода и подобрява нейното качество. В процес на изграждане са нови вътрешни водопреносни мрежи. Рехабилитират се няколко линейни водопреносни обекта и други обекти свързани с водоподаването.

Общо за общината са изградени 52 км. канализационна мрежа. Все още липсват изцяло канализирани населени места в общината. Частично са канализирани 17 населени места. На този етап отвеждането на отпадъчните води от сградите се осъществява главно с къси канали до попивни и септични ями.

Фактичкото състояние на изградената в общината водопреносна мрежа не е добро. Част от нея (около 20%) се нуждае от реконструкция поради физическо и морално остаряване. Някои от построените канализационни мрежи в населените места, също се нуждаят от реконструкция, защото не са довършени и не са в състояние да провеждат нарасналите количества отпадъчни води.

От 1996 г. в страната е в сила Закон за чистотата на атмосферния въздух, който дава основната законова регламентация на дейностите по опазване чистотата на въздуха. В действащото към момента национално законодателство напълно е адаптирана новата Директива за изгаряне на неопасни отпадъци, а частично са сближени Директиви 70/220/ЕЕС, 72/306/ЕЕС, 88/77/ЕЕС и 77/413/ЕЕС относно изискванията към МПС и Директиви 84/360/ЕЕС, 88/609/ЕЕС, 89/369/ЕЕС и 94/67/ЕС относно нормирането на емисии от определени производствени дейности;

Качеството на атмосферния въздух се наблюдава в 34 района на страната, съгласно Наредба № 7/ДВ бр. 45/1999 г./ за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, в които съществува потенциална възможност от влошаване здравето на населението, вследствие замърсяването на атмосферния въздух. Това са райони, чийто център са големи градове или по-малки населени места, в които са разположени крупни индустриални предприятия – замърсители. В община Стамболово поради липса на подобни големи промишлени замърсители няма такъв пункт за мониторинг и замърсеността не се следи, тъй като се смята, че чистотата на въздуха е по-висока от тази в региона.

Най-големи антропогенни източници на ЛОС са пътният транспорт - от бензиновите двигатели на МПС – 40% и индустрията с около 35%. На пътният транспорт се дължат 38% от азотните оксиди.

Селското стопанство е основен източник на амоняк с около 50% от цялото количество, като други 26% са от производството на азотни торове.

Индустрията и автомобилният транспорт са основните източници на олово.

От изгарянето на горива в битовия сектор се емитира близо 70% от цялото количество полиароматни въглеводороди.

В района на Община Стамболово липсват регистрирани при епизодичните замервания замърсители на въздуха и поради тази причина няма изграден пункт за мониторинг. Не съществуват и индикации за възникнали инциденти, не са постъпили в специализираните органи жалби или сигнали през последните 8 години за наличието на каквито и да е местни замърсители. Поради тези причини може да се заключи, че въздухът на територията на общината е чист. Разработеният проект на нов закон за атмосферния въздух ще подобри мониторинга и ще намали опасностите от замърсявания на околната среда.

Липсват актуални данни за чистотата на почвата в община Стамболово. Поради изброените в предишния раздел причини се смята, че тя както и водите има висока степен на чистота. За нейното опазване важно значение има Закона за опазване почвата от замърсяване и Закона за опазване на земеделските земи. Според действащата нормативна уредба почвата в населените, курортните и излетните места и земите около тях, както и в района на водохващанията за питейно водоснабдяване, се поставят под санитарна охрана. Почвата, която се използва за селскостопански нужди, се поставя под охраната на МЗГ. Опазването на земеделските земи е вменено като задължение, главно на собствениците и ползвателите на земеделски земи. Опазване чистотата на почвите, съответно на предприемачите и местното население. Всеки, който е допуснал замърсявания, произтичащи от извършваната от него стопанска или друга дейност е длъжен да понесе съответната санкция за допуснатото нарушение. На общината се възлага основно контролираща, а в някои случаи и санкционираща роля. Затова представителите на местната власт трябва да познават добре различните производства,

опасностите от тяхната дейност и мерките, които планират техните собственици, за да се предотвратят замърсяванията и да не възникват екологични огнища, които да стопират развитието на екологичния туризъм и екологичното селско стопанство.

Управление на отпадъците

При възникване на замърсяване на територията на общината, лицата извършващи дейности свързани с отпадъците, предприемат незабавно действия за ограничаване на последиците от него върху здравето на хората и околната среда.⁴

Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на **Закона за управление на отпадъците** и наредбата по чл. 19. Той осигурява условията, при които всеки притежател на битови отпадъци се обслужва от лица, с които е сключен писмен договор за предоставяне на услуги по реда на Закона за обществените поръчки.

В община Стамболово притежателите на отпадъци ги предоставят за събиране, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на фирма "ВОЛФ", която е оторизирана от общината да сметопочиства и сметоизвозва всички отпадъци от територията на община Стамболово до сметището в гр.Харманли. В общината е забранено изоставянето, нерегламентираното изхвърляне, изгарянето или друга форма на неконтролирано обезвреждане на отпадъците.

В общината са осигурени: 260 броя контейнери, 75 броя кофи и други съдове за съхраняване на битовите отпадъци. Осигурените съдове и организираното сметоизвозване осигурява сметосъбирането и обработката на около 1500 т отпадъци годишно.

Организирано е събирането на битовите отпадъци на територията на всички населени места в общината и е обезпечено транспортирането им до депото в гр.Харманли, където е гарантирано тяхното обезвреждане, съгласно нормативните изисквания.

Уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване се почистват редовно.

Все още не е осигурено:

- разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;
- организирането и прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак;
- организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване;

⁴ Притежателите на отпадъци съгласно Закона за управление на отпадъците са длъжни:

1. да изпълняват разпоредбите за третиране на различните по вид, произход и свойства отпадъци;
2. да поддържат в постоянна исправност и нормално действие съоръженията си за третиране на отпадъци;
3. да предприемат всички мерки за несмесване на опасни отпадъци с други отпадъци или на оползотворими отпадъци с неоползотворими;
4. да организират безопасно съхраняване на отпадъците, за които няма подходящи средства за третирането им;
5. при наличие на опасни отпадъци да определят отговорно лице и да създадат организация за безопасното им управление;
6. да водят отчетност за отпадъците по реда, определен с този закон и подзаконовите нормативни актове по прилагането му;
7. в момента на поискването да осигуряват достъп на контролните органи до технологичните линии, от които се получават отпадъци, до съоръженията за третиране на отпадъците и до документацията по отпадъците;
8. да осигурят инструктаж и периодично обучение на персонала, който работи с опасни отпадъци;
9. да предвидят и осъществят необходимите мерки за неразпространяване на замърсяване след закриване на обектите и дейностите, както и на инсталацията или съоръжението за обезвреждане на отпадъци;
10. да предвидят необходимите финансови средства за:
 - а) осигуряване изпълнението на програмите за управление на отпадъците;
 - б) плана за мониторинг;
 - в) закриване на инсталацията или на съоръжението за обезвреждане на отпадъци;

Не е напълно предотвратено изхвърлянето на битови и промишлени отпадъци на неразрешените за това места и/или създаването на незаконни сметища.

Природна среда и биоразнообразие

България през последните години прие предизвикателството да бъде една от водещите страни на стария континент в областта на природозащитата и устойчивото развитие. Най-голямото богатство на България е съчетаването на разнообразна и съхранена природа с ценно културно-историческо наследство, традиции, бит и разбира се, талантлив и гостоприемнен народ. България е първата европейска страна, която разви и прие собствена Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие (1995 г.). Разработваната Програма за опазване на Околната среда използва "Насоките за дейности, свързани с развитието на устойчив туризъм и с биоразнообразието" на Конвенцията за биологично разнообразие.

Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, които протичат в тях. Биологичното разнообразие е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение за държавните и общинските органи и организации.

Река Арда е прорязала родопските склонове, образувайки причудливи форми и образувания. Вулканичните скални комплекси достигат на места височина до 150 метра. Тук се срещат голяма част от основните елементи на ландшафта: реките, с техните брегове и оводнени стари речни корита; блата, езера, преовлажнените ливади и други екологични зони; многобройните пещери, скалните ниши и стени; седловините и други естествени територии, свързващи отделни планински масиви; полските синори, полезащитните пояси, ливадите и пасищата; заливните речни тераси и крайречната растителност; гори, които са разположени до 500 м надморска височина.

Огромните скални комплекси, сипеи и пропасти са убежище на голям брой скалолюбиви видове, с ограничено разпространение в България. Наред с преобладаващата сухолюбива растителност в доловете има неголеми участъци с мезофилни дъбови гори.

(Доп. с Решение № 21/14.12.2007 г.) Екологичната мрежа на община Стамболово включва защитените зони от Националната екологична мрежа представляващи места мрежата НАТУРА 2000 и защитените територии регламентирани по Закона за защитените територии.

Части от общината попадат в няколко защитени зони от мрежата НАТУРА 2000. Това са „Студен кладенец“ и „Мост Арда“ - по Директивата за птиците и „Източни Родопи“ по Директивата за хабитатите.

От защитените територии обявени по Закона за защитените територии в община Стамболово се намират защитена местност „Големият сипей“ и природните забележителности „Дяволски мост“ и „Кован кая“, както и новопредложената защитена местност „Долно Черковище“.

Тук се намира Защитената местност „Големия сипей“, която се намира на северния бряг на яз. „Студен кладенец“ и попада в землищата на селата Рабово и Бял кладенец. Защитената местност е обявена със Заповед N РД-471 от 11.08.2001 г. (ДВ 73/2001 г.) на МОСВ по предложение и със съдействието на БДЗП. Площта е 653,9 ха. Обхваща силно пресечен и труднодостъпен район, разположен между стената на яз. „Студен кладенец“ и Качлъбуюк дере. Включва забележителни скални комплекси, сипеи, храсталаци и гори. Предстои включването ѝ в Общоевропейската екологична мрежа НАТУРА 2000. Районът се характеризира с изключително високо биологично разнообразие и е обявен за Орнитологично важно място от световно значение. Тук се среща разнообразна растителност, схулюбиви гори (ксерофилни), съставени основно от благун (*Quercus frainetto*), космат дъб (*Q. pubescens*) и цер (*Q. cerris*). Храстовата

разстителност е от келяв габър (*Carpinus orientalis*), драка (*Paliuros spina-christii*), червена хвойна (*Juniperus oxycedrus*), глог (*Crataegus monogyna*), шипки (*Rosa sp.div.*). Големи площи са заети от сухолюбиви тревни съобщества с преобладаване на белизма (*Dichantion ischaetum*), луковична ливадина (*Roa bulbosa*) и садина (*Crysopodon gryllus*).

Районът се е обособил като орнитологично важно място, който е и потенциален сайт от мрежата НАТУРА 2000. ЗМ "Големият сипей" е едно от двете най-важни гнездовища на белоглавия лешояд (*Gyps fulvos*) в България. Тук гнездат между 9 и 14 двойки от общо 30 за страната. През изтеклите седем години квалифицирани специалисти полагат грижи за подхранването на лешоядите и за опазването на новоизлюпените птици. Наблюдението на лешоядите в природни условия ги прави привлекателни и атрактивни за любителите на орнитологичното разнообразие.

Наличието на общо около 87 вида птици прави района особено богат и интересен за природолюбителите. От тях 38 са с неблагоприятен природозащитен статус в Европа. От видовете включени в Червената ни книга тук гнездат между 6 и 9 двойки черни щъркели (*Cicinia nigra*), 1-2- двойки скални орли, 3-4 двойки египетски лешояди (*Neophron percnopterus*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), малък орел и осояд. Тук се срещат и орелът змияр, малкият креслив орел (*Aquila pomarina*) и черната каня (*Milvus migrans*). Тук се намира и единствената в страната колония на сива чапла (*Ardea cinerea*), разположена върху скали. Интересно, че в този район гнездат и 7 от 9-те срещаните се в в България биомно ограничени птици, характерни за средиземноморската зона: испанско каменарче (*Oenanthe hispanica*), голям маслинов присмехулик (*Hippolais olivetorum*), малко черноглаво коприварче (*Sylvia melanocephala*), червеногушо коприварче (*S. cantillans*), белочела сврачка (*Lanius nubicus*), скална зидарка (*Sitta neumayer*), както и други редки птици. Под режим на опазване и регулирано ползване от природата се поставят значителен брой видове диви животни и растения, които са изброени в приложенията на Закона за биологичното разнообразие.

Между скалите са разположени смесени дъбови гори, храсталаци и пасища, характеризиращи се с голямо разнообразие на растителните видове. Тук се срещат голямо количество манатарки, печурки, пачи крак, жълт кантарион, риган, мащерка, шипки, тетра/смардлика/, лайка, глог, къпини, орехи, лешници, бадеми и др. Природните дадености определят и поминъка на местното население. По течението на реката са разположени множество населени места, които са с висок процент на обезлюдяване, но са съхранили традициите на много култури, религии и поколения.

(Доп. с Решение № 21/14.12.2007 г.) **Защитена местност „Долно Черковище”**

Защитена местност „Долно Черковище” е предложена през Декември 2007 г. Обхваща район с високо биоразнообразие, в землището на едноименното село. Растителността е изключително разнообразна. Горите са сухолюбиви (ксерофилни), съставени основно от благун (*Quercus frainetto*), космат дъб (*Q. pubescens*) и цер (*Q. cerris*). Храстовата растителност е от келяв габър (*Carpinus orientalis*), драка (*Paliurus spina-christii*), червена хвойна (*Juniperus oxycedrus*), глог (*Crataegus monogyna*), шипки (*Rosa sp. div.*). В района се срещат над 200 вида растения, от които в Червената книга на България попадат 7 вида, два в категория „Застрашен” *Galantus nivalis* и *Verbascum humile* и пет в категория „рядък вид”: *Trachelium rumelianum*, *Fritillaria pontica*, *Orchis papilionaceae*, *Limodorum abortivum*, *Lathraea rhodopaea*.

Предложената територия е интересна и от гледна точка на херпетофауната. От общо 53 регистрирани вида земноводни и влечуги в България (без да са включени двата вида морски костенурки) херпетофауната в проучената територия е представена с 18 вида, което съставлява 34 % от амфибийната и рептилийната фауна в страната. В световния червен списък 2006 на iucn са включени 3 вида – шипоопашата и шипобедренна сухоземни костенурка (*Testudo hermanni u Testudo graeca*) и обикновената блатна костенурка (*Emys orbicularis*);

В приложение ii на директивата за хабитатите са включени 4 вида – жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), шипоопашата и шипобедренна сухоземни костенурка (*Testudo hermanni & Testudo graeca*) и обикновената блатна костенурка (*Emys orbicularis*).

Предложената защитена местност е от важно значение за опазване на световно застрашения египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), който гнезди и търси храна в района. От гнездящите в България птици, египетският лешояд заедно с ловният сокол (*Falco cherrug*) са с най-висока категория в Световния Червен списък на IUCN и съответно най-приоритетни за опазване.

В територията предложена за защитена са установени общо 94 вида птици (Приложение 3). От тях 43 са с неблагоприятен статус в Европа, 21 са включени в приложение I на Директивата за птиците. От включените в Червената книга на България птици в тук редовно гнездят или търсят храна 10 вида: черният щъркел (*Ciconia nigra*), египетският лешояд (*Neophron percnopterus*), късопръстият ястреб (*Accipiter brevipes*), големият ястреб (*Accipiter gentilis*), белоопашатият мишелов (*Buteo rufinus*), малкият креслив орел, (*Aquila pomarina*), орелът-змияр (*Circaetus gallicus*), малкият орел (*Hieraaetus pennatus*), осоядът (*Pernis apivorus*) и соколът орко (*Falco subbuteo*). При търсене на храна районът се посещава периодично още от черният лешояд (*Aegyptius monachus*) и царският орел (*Aquila heliaca*)

Защитена зона „Студен кладенец”

Това е специално защитена зона приета за включване в Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 като място (сайт) по Директивата за птиците. Обхваща язовир „Студен кладенец”, разположен в скално дефиле на река Арда, заобиколен от отвесни скали, стръмни брегове с оскъдна растителност и намиращите се в съседство планински ридове. Една част от територията на община Стамболово попада в границите на защитената зона. Общата площ на защитената зона „Студен кладенец” е 159 956 дка. Това е едно от ключовите места за опазването на застрашени видове птици, срещащи се в Източните Родопи.

На територията на защитена зона „Студен кладенец” са установени общо 219 вида птици. От тях 91 са включени в Червената книга на България. От срещащите се видове 103 са от европейско природозащитно значение, а застрашените от изчезване в световен мащаб са 12 вида.

Мястото, обхващащо територии около язовир „Студен кладенец” е и от световно значение като представителен район за Средиземноморския регион. Тук могат да бъдат наблюдавани 7 от общо 9 установени за страната ни биомно ограничени вида и това са испанско каменарче, голям маслинов присмехулник, червеногушо коприварче, малко черноглаво коприварче, скална зидарка, белочела сврачка и черноглава овесарка.

Самият язовир е от изключително значение за опазване на местообитанията на 69 гнездящи тук видове птици и 21 вида мигриращи или зимуващи по поречието му водолюбиви птици.

Мястото е уникално и с това, че една от двете колонии белоглави лешояди в България гнезди по скалистите брегове на язовира. Тук редовно идват да търсят храна и черните лешояди гнездящи в националния парк „Дадя” в Гърция.

Районът на „Студен кладенец” е едно от най - важните места в страната за гнездящите тук черен щъркел, египетски лешояд, сивоок дъждосвирец, бухал, голям маслинов пресмехулник и белочела сврачка.

Мястото поддържа и значима на европейско равнище гнездова популация на синия скален дрозд.

Защитена зона „Мост Арда”

Това е зона приета за включване в Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 като място (сайт) по Директивата за птиците с обща площ от 150 224 дка. Защитена зона „Мост Арда” се намира в югоизточната част на България, в Източни Родопи. Мястото е част от долината на река Арда между язовирите „Студен кладенец” и „Ивайловград”, заобиколена от гористи планински склонове и скални масиви.

Най - голяма площ от територията на това място заемат смесените широколистни гори съставени от цер, благун и космат дъб. В тях се срещат и средиземноморски елементи като

червената хвойна и дървовидния плюскач. Отделни райони в защитената зона са покрити от глог и жасмин.

Горите по поречието на река Арда в защитената зона се редуват с огромни открити тревни пространства със сухолубиви тревните формации и влаголюбиви около самата река.

Големи площи заемат и земеделските земи, които са около самото долинно разширение и по склоновете и заравнените била.

Коритото на река Арда в този участък е много красиво, с пясъкливо-каменисто дъно и брегове обрасли с върби.

На територията на защитената зона са установени 142 вида птици. 31 от тях са включени в Червената книга на старната ни, а от общият брой срещащи се видове 65 са от европейско природозащитно значение.

Тук могат да бъдат наблюдавани и 5 вида застрашени от изчезване в световен мащаб.

Защитена зона „Мост Арда“ е място със световно значение за опазването на някои видове птици, представителни за средиземноморския биом. Седем от срещащите се в България 9 биомно ограничени вида, характерни за средиземноморският биом могат да бъдат видени тук. Това са испанското каменарче, големият маслинов пресмехулник, белочелата сврачка, червеногушото коприварче, малкото черноглаво коприварче, скалната зидарка и черноглавата овесарка.

Мястото е уникално и с това, че е едно от малкото места в България, които са от световно значение за опазването на черния лешояд, тъй като този вид редовно посещава района при търсене на храна.

На това място се среща и световнозастрашения царски орел. Защитената зона „Мост Арда“ едно от най - важните в страната ни и от значение за Европейския съюз за опазването на видове като сивоокия дъждосвирец, черния щъркел египетския лешояд, чухала и синия скален дрозд .

Други видове с представителни популации в района са градинската овесарка и ястребогушото коприварче.

Защитена зона „Източни Родопи“

Тази защитена зона обхваща по-голямата част от Източни Родопи. Общата ѝ площ е 2 173 530 дка. В границите на тази защитена зона влизат и двата най-високи рида на Източните Родопи – рида Гюмюрджински снежник с височина от 1 463 м н.в. и рида Мъгленик висок 1 266 метра.

Част от община Стамболово попада в защитена зона „Източни Родопи“ предложена за обявяване като част от Европейската екологична мрежа „Натура 2000“. Това е зона, която следва да бъде обявена по Директивата на Европейския съюз за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна или както е известна накратко, Директивата за хабитатите.

На територията на защитената зона са съхранени незасегнати от човешката дейност гори от балканския ендемит планински ясен. Зоната е важна и за опазването на няколко типа крайречни гори съставени от елша, източен платан, бяла топола и върба.

Друго важни местообитания са смесените дъбови гори. Те са съставени от цер, благуи и космат дъб. Тук те заемат значителна площ и зоната е от изключително значение за опазването им.

Защитена зона „Източни Родопи“ е и една от четирите зони у нас на територията на които се среща ендемичната българската ела, известна още като Цар – Борисова ела. Тя може да се види на малки площи в защитена местност „Гюмюрджински снежник“, край Кирково.

От влечугите интерес представляват и местообитанията на южната (каспийска) блатна костенурка. Мястото е от изключително значение за нейното опазване. Във водоемите може да бъде наблюдавана и другия вид водна костенурка – обикновена блатна.

От 30-те вида прилепи, срещащи се у нас в защитена зона „Източни Родопи“ са установени 19 вида. Пещерите по долината на Арда и край село Рибино осигуряват убежище на десетки хиляди от тези летящи бозайници. Сред тях са включените в Световния червен списък подковонос на

Мехели, средиземноморски подковonos, малък и голям подковос, дългопръстият, големият и трицветен нощник.

SWOT АНАЛИЗ

Силни страни	Слаби страни
Природни ресурси	Природни ресурси
Наличие на минерални извори	Качествата на минералната вода не се познават добре и тя не се използва ефективно
Наличие на над 200 язовира, река Арда и водоеми за воден туризъм	Проблеми с поддръжката, стопанисването и инвестициите. Пускането и спирането на водата на язовир Студен кладенец от НЕК /рязката промяна на дебита/ застрашава биологичното разнообразие по поречието на река "Арда"
Атрактивен и разнообразен природен пейзаж	Липсва адекватна инфраструктура, атрактивни туристически маршрути и адекватни услуги за туристите, които да оценят тези природни дадености
Голямо биологично разнообразие от растителни видове	Непознаване на биологичното разнообразие от местните хора и непознаване на възможностите за тяхното използване за развитие на екологичния туризъм и грижата за тяхното опазване
Чиста околна среда	Липсват и надеждни изследвания, които да потвърдят екологичната обстановка
Наличие на богато разнообразие от птици и други животински видове	Не се познават и не се популяризират достатъчно редките видове птици. Не се използва интереса към тях от потенциалните туристи.
Интересен ландшафт	Не е проучен и популяризиран
Богато разнообразие от пещери и скални ниши	Много от тях остават непознати
Природни богатства – минерали, варовик (Чала), инертни материали, пясък, чакъл, глина и др.	Голяма част от тях не се използва ефективно и природосъобразно

Стопанската дейност и въздействието ѝ върху околната среда	Стопанската дейност и въздействието ѝ върху околната среда
Липсват замърсяващи производства.	Липсват алтернативи за екологични производства. Не се търсят нови възможности. Липсва гъвкавост и предприемаческа активност
Развитие на традиционно селско стопанство без използването на химически замърсители	Пустеещи земи, неефективно използване на съществуващия местен потенциал
Наличие на машинен парк	Остаряла селскостопанска техника, стар автомобилен парк и ограничен обем услуги
Слаба стопанска дейност	Опасност от замърсяване поради неизползване на съвременни технологии в областта на селскостопанското производство и преработващата промишленост
Леглови капацитет и услуги, предлагани от частни фирми	Липса на достатъчно условия за комфорт и пълноценен отдих
Изградена пътна мрежа	Качество не отговарящо на европейските стандарти на съществуващата пътна мрежа. Липсват важни транспортни връзки между някои населени места и други административни и важни за местното развитие центрове.
Сравнително благоустроени населени места и наличие на сметосъбиране и сметоизвозване във всички населени места	Липсват паркове и градинки, както и средства за тяхното изграждане и поддържане. Не се използва рециклирането и разделното сметосъбиране.
Изградени спортни съоръжения	Липсват необходимите спортни съоръжения и съвременно

	оборудване за спорт и отдих. Лоша поддръжка на съществуващите спортни обекти и необходимост от изграждане на нови. Липса на покрити спортна база
Изградена инфраструктура	Липсва съвременна комуникационна система

Човешки ресурси	Човешки ресурси
Нисък процент на раждаемост и отрицателен естествен прираст.	Лоши демографски показатели, миграция и възпроизводство с отрицателен естествен прираст, интерес от страна на чужди граждани към общината
Намаляващ интензитет на емиграцията към Турция	Влошена възрастова структура. Продължителна <i>депопулация</i> на периферните населени места и отдалечени райони
Наличие на трудови ресурси	Липса на достатъчно квалифицирани кадри
Нарастване на заетостта в частния сектор	Ниска заетост на населението в областта на туристическите услуги и алтернативното земеделие
Посещаемост на училищата от младежите в общината	Нисък образователен ценз
Увеличена предприемаческата активност, която е единствено в ръцете на частните предприемачи	Намаляване броя на заетите лица през последните години и липса на желание за преквалификация
Откриване на нови работни места	Висок процент на безработица
Сравнително добра активност при търсене на работа	Липса на достатъчно алтернативни възможности за заетост. Видима миграция на хората към градовете и разрастване на индустриалната дейност

Управление на отпадъците	Управление на отпадъците
Подписан договор с фирма "Волф", наличие на контейнери тип "Бобар", редовно сметоизвозване, добре организирано сметосъбиране	Липса на разделно сметосъбиране, рециклиране на отпадъци
Организирано сметосъбиране във всички населени места на общината	Не се използват новите технологии на биологична основа

Водоснабдяване и канализация	Водоснабдяване и канализация
Изградена помпена станция – с. Долно поле на три стъпала на водоподаване	Липса на пречиствателни станции за отпадни води.
Осем села на общината със собствено водоподаване	Липсват пречиствателни станции на локалните извори
Водоподаването на 18 села е към ВиК – Хасково, включено към водоснабдителна група Стамболово – Арда. Голям потенциал за разширяване.	Използва се потенциала частично
Частично изградена канализационна мрежа – Стамболово, наличие на пречиствателна станция за питейна вода	Липса на канализационна мрежа почти във всички нелени места. и без пречиствателни станции.
Има изградени локални канализационни мрежи със септични ями	Липсват пречиствателни станции за отпадни води

Чиста природа	Чиста природа
Липса на промишлени замърсители и активна стопанска дейност	Липса на надеждна информация и регулярни замервания
Обезлюден район, богато природно наследство	Използване на остарели технологии и техника. Не се познава и не се опазва в достатъчна степен природното наследство
ЗМ "Големия сипей", забележителни скални комплекси, сипеи, храсталаци и гори. Предстои включването ѝ в	Не се спазват в достатъчна степен изискванията за опазване на природните дадености и същите не се

Общоевропейската екологична мрежа НАТУРА 2000.	популялизират достатъчно
--	--------------------------

Биоразнообразие	Биоразнообразие
Разнообразна растителност, сухолюбиви гори, съставени основно от благун, космат дъб и цер. Храстовата разстителност е от келяв габър, драка, червена хвойна, глог, шипки. Големи площи са заети от сухолюбиви тревни съобщества с преобладаване на белизма, луковична ливадин и садина.	Не се познава добре биологичното разнообразие от местните хора.
ЗМ "Големия сипей" е едно от двете най-важни гнездовища на белоглавия лешояд в България. Тук гнездят между 9 и 14 двойки от общо 30 за страната.	Не се полагат достатъчно грижи от местното население и местните организации за поддържане на защитената територия и нейното популялизиране.
Други видове птици са: черният щъркел, египетският лешояд, орелът змияр, малкият креслив орел и черната каня. Тук се намира и единствената в страната колония на сива чапла, разположена върху скалите. Тук се срещат 7 от 9-те срещащите се в България биомно ограничени птици, характерни за средиземноморската зона: испанско каменарче, голям маслинов присмехулник, малко черноглаво коприварче, червеногушо коприварче, белочела свръчка, черноглава овесарка, скална зидарка, както и други редки птици.	Не се познава, не се подхранва и не се популялизира достатъчно уникалното в световен мащаб птиче разнообразие.

Гори и горско стопанство	Гори и горско стопанство
Преобладават широколистни и смесени гори Общинските гори са с общ размер от 119 004 дка, от тях 20 772 са ДГФ, 96 348 дка – общински горски фонд и 1 883 дка – частен горски фонд.	Безразборно бране на билки, гъби и горски плодове.
Наличие на голямо количество манатарки, печурки, пачи крак, жълт кантарион, риган, мащерка, шипки, тетра/смадлика/, лайка, глог, къпини, орехи, лешници, бадеми и др.	Липса на пряк контакт с изкупвателните пунктове, регламентиране на условията и опазване на горското богатство
Установена и възстановена собственост върху горите	Ерозирали горски площи. Слаба залесителна дейност в района и слаб контрол върху сечите

Възможности:

- Наличие на ресурси в предприсъединителните и структурните фондове за подобряване на околната среда и опазване на биоразнообразието;
- Използването на нови екологично чисти производства и високи технологии незамърсяващи околната среда;
- Осъществяване наблюдение и контрол на факторите, определящи чистотата на околната среда използвайки капацитета на изградената местна общност;
- Съвременената обществена инфраструктура, съобразена с националните приоритети и екологичните дадености на района;
- Развитие на селскостопанско производство и услуги, щадящи природната среда;

- Реализиране на конкретни мерки за опазване на околната среда, орнитологичното богатство и биоразнообразието, чрез финансиране на програми и проекти /НАТУРА 2000, Проект "Родопи", Екологичен фонд, Фонд защитени територии и др./;
- Активното развитие на екологичния туризъм в района на Родопите;
- Разработването и реализацията на съвместни трансгранични екологични проекти, свързани с подобряването на екологичната обстановка в региона;
- Нови възможности и форми за професионално обучение, информация и екологична култура;
- Реализация на екологични инициативи в региона от правителствени и неправителствени организации;
- Създаване на регионални, национални и трансгранични екологични мрежи;
- Предприемане на мерки за интегриране на екологията със стопанската дейност, с цел опазване на природата, горския фонд и биологичното разнообразие;
- Разделно събиране на отпадъците и тяхното рециклиране;
- Въвеждане на биопроизводства и използване на биотехнологии при производството и преработката на храните и сескостопанските продукти;
- Възобновяване и залесяване на горите с традиционните за района дървесни видове с цел съхраняване на съществуващото биологично богатство и разнообразие;
- Възраждане, концентрация и специализация на селското стопанство и производството на биопродукти.

Заплахи

- Да се развие активна стопанска дейност, която да застраши биологичното оцеляване на заплашените биологични видове
- Прекалено активната експлоатация на наличните природни ресурси, полезни изкопаеми и минерали, може да доведе до локални или разширени замърсявания и/или до тяхното изчерпване;
- Местното население поради неразбиране на ползата от предприетите мерки за опазване на природната среда, може да не подкрепи планираните дейности;
- Бюрократични препятствия и тромави държавни структури могат да възпрепятстват реализацията на важни за местното развитие дейности и услуги;
- Липсата на достъчно финансови ресурси може да забави процесите по опазване на околната среда и да доведе до необратими последици;
- Липсва координация между държавните структури при издаването на многобройните разрешителни, лицензионни и съгласувателни документи, а това стопава важни инициативи и решения;
- Трудности и ниска ефективност в борбата с иманярите, незаконния лов и безразборното използване на препрати в селското стопанство;
- Бавно се променят традиционни дейности и производства. Хората се страхуват да инвестират в нещо, което все още не познават добре;
- Труден достъп на местните хора и организации до предприсъединителните и структурните фондове, поради липса на информация, ниска активност и финансови проблеми;
- Липсата на знания и умения, води до предлагането на слаби и неконкурентноспособни проекти;

- Състоянието на националната информационна система е незадоволително. Липсват данни за състоянието на водата, въздуха и почивите;
- Липсва информация за биологичното и орнитологичното богатство и възможностите на местното население да се възползва пряко от природните ресурси, без да са заплаха за тяхното опазване;
- Очакваната модернизация в областта на селското стопанство, при влизането ни в ЕС може да доведе до промяна на ландшафта, загуба на част от дивата природа и замърсяване на земеделските земи;
- Замърсяването на почвата, водата и въздуха чрез неприродосъобразна експлоатация на наличните ресурси;
- Безразборна експлоатация и ограбване на природните ресурси (бране на горски растения, безразборно ловуване, унищожаване на ценни животински видове и др.);
- Наличие на замърсени промишлени и други отпадъчни води;
- Използване на неблагоприятни методи за управление на територията;
- Нерегламентираното събиране и съхранение на отпадъците от бита, строителството и промишлеността;
- Нарастващо ограбване на ландшафта и културните ценности, без да е съобразено с регламентите за екологично развитие на туризма и отдиха в региона
- Липсата на разнообразие и развитие на стопанската дейност води до ниски доходи, нисък стандарт на живот и опасност от нерегламентирано използване на природните ресурси;
- Незнанието, липсата на финансов ресурс и/или отсъствие на добронамереност може да доведе до нанасяне на вреди върху ландшафта, дивата природа, почвата и водните системи;
- Намаляването на възможностите местното население да преследва собствените си идеали, да влияе на политиките, които пряко го засягат, може да доведе до отрицателни последици за природната среда.

Програмата е приета с Решение № 111 от 29.04.2005 г. на Общински съвет Стамболово и доп. с Решение № 21/14.12.2007 г